

Svjetski dan hepatitisa-28.srpanj

Na inicijativu Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) počevši od 2010. godine se svakog 28. srpnja obilježava Svjetski dan hepatitisa u cilju podizanja svijesti javnosti o važnosti prevencije, ranog otkrivanja i liječenja virusnih hepatitisa. Jedan od globalnih ciljeva SZO je eliminacija oboljenja i smrti od hepatitisa B i C do 2030. godine. Ovogodišnja nacionalna kampanja vodi se pod sloganom „Eliminirajmo hepatitis C sada!“ kojom se želi medicinske djelatnike i sve osobe izložene riziku podsjetiti na važnost prevencije, ranog otkrivanja i mogućnosti dostupnog liječenja hepatitisa C. Danas se hepatitis C u najvećoj mjeri može uspješno liječiti. Posebna pozornost usmjerena je na pružanje informacija o virusnom hepatitisu kao bolesti te pravovremenom testiranju (otkrivanju) i liječenju ove bolesti. Izuzetno je važno prepoznati hepatitis C na vrijeme te su stoga zainteresirane osobe pozvane da se na vrijeme informiraju i posjete Centre za savjetovanje i besplatno testiranje. U cilju lakšeg i dostupnijeg informiranja moguće je „skinuti“ besplatnu mobilnu aplikaciju **Sve o hepatitisu** putem koje se mogu prikupiti sve važne informacije. Velik broj ljudi koji imaju hepatitis B ili C to ne zna ili nisu svjesni zbog nerijetko oskudnih ili nikakvih simptoma ove bolesti. Rano otkrivanje i pravovremeno liječenje je važno za smanjenje zdravstvenih komplikacija koje mogu nastupiti kao posljedica kronične infekcije, ali i u svrhu prevencije širenja virusnih hepatitisa u društvu.

Virusni hepatitis je zarazna upalna bolest jetre uzrokovana hepatotropnim virusima A, B, C, D i E. Ukoliko navedena infekcija i tegobe nastupaju naglo te traju kraći vremenski period tada govorimo o akutnom hepatitisu, dok kronični hepatitis označava stanje trajne upale jetre koje traje duže od 6 mjeseci.

Virusi hepatitisa A i E primarno se prenose fekooralnim putem te zagađenom hranom i vodom pri čemu uzrokuju prolaznu bolest, a najčešći su u siromašnim sredinama i zemljama u razvoju s nižim higijenskim standardima gdje mogu izazvati i pojavu većih epidemija. U Hrvatskoj zaraza hepatitisom A poznata je i pod nazivom „zarazna žutica“, a u populaciji se uglavnom javlja sporadično. Hepatitis E se također prijavljuje sporadično, obično u osoba koje su u profesionalnom kontaktu sa svinjama kao i putnika u endemskim krajevima. Hepatitis D je akutna ili kronična upala jetre uzrokovana hepatitis D virusom (HDV) koji zahtjeva prisutnost hepatitis B virusa (HBV) za svoju replikaciju u organizmu. Stoga, jedino osobe koje su nosioci HBV mogu oboljeti od hepatitisa D. U našoj zemlji nema prijava hepatitisa D.

Za razliku od hepatitisa A i E, virusi hepatitisa B i C se prenose zaraženom krvlju i tjelesnim tekućinama (prijenos virusa je moguć i s trudnice na dijete tijekom poroda) pri čemu neprepoznata infekcija u odeđenom broju ljudi lako prelazi u kronični oblik od kojeg je u svijetu 2015. godine bolovalo oko 325 milijuna ljudi, a 1,4 milijuna je umrlo (podaci SZO). Ciroza jetre i hepatocelularni karcinom su glavni uzroci smrti kronične i neliječene/neprepoznate infekcije virusima hepatitisa B i C.

Sukladno procjeni Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, procjenjuje se da u Hrvatskoj od kroničnog hepatitisa C boluje oko 40.000, a od kroničnog hepatitisa B oko 25.000 ljudi pri čemu se godišnje bilježi oko 200 novootkrivenih slučajeva hepatitisa C te stotinjak hepatitisa B.

U Hrvatskoj je u prvih šest mjeseci 2018. godine, temeljem prijava zaraznih bolesti Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, od hepatitisa B oboljelo 39 osoba, a od hepatitisa C 50 osoba .

Najvažniji korak u prevenciji HBV infekcije je širokoobuhvatno procijepljivanje populacije. Tako se od 1999. godine u Hrvatskoj protiv hepatitisa B rutinski cijepi djeca u dobi od 12 godina, a od 2007. i dojenčad. Cijepljenje protiv HBV infekcije je smanjilo učestalost ove bolesti za gotovo 80%. Uz to, prevencija je usmjerena na korištenje prezervativa tokom seksualnih odnosa, izbjegavanje korištenja predmeta zajedničke uporabe (četkice za zube, žileti), ali i igala pri intravenoznom uživanju narkotika. Također, treba izbjegavati neprofesionalno tetoviranje i stavljanje piercinga.). Bolest u 5-10% inficiranih osoba prelazi u kronični oblik što posljedično može dovesti do ciroze i hepatocelularnog karcinoma. Specifičnog lijeka nema a liječenje(antivirusni lijekovi) je usmjereno ka usporavanju razvoja bolesti i njegovih najtežih posljedica.

Trenutno ne postoji cjepivo protiv hepatitisa C pa je prevencija usmjerena na testiranje krvi i krvnih pripravaka, na odgovorno seksualno ponašanje, izbjegavanje intravenoznog uživanja droga, nesigurnog/nepouzdanog tetoviranja i piercanja te izbjegavanje razmjene predmeta za osobnu higijenu (četkice za zube, žileti). Terapija se temelji na primjeni kombinacije antiviralnih lijekova pri čemu uspješnost liječenja može doseći i 95%.

Autor: Ivan Štivić dr.med
spec.epidemiologije

Za izvor podataka i informacija u izradi ovog teksta korištene su službene internet stranice Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Svjetske zdravstvene organizacije.